

Za pár týdnů, v lednu 2001, si připomeneme 62. výročí úmrtí výrazného regionálního politika Josefa Tascheka. Jednalo se bezesporu o osobnost podobného formátu, jako byl v Budějovicích August Zátka, o osobnost těsně spjatou s tímto městem, která se zde o mnohé zasloužila. Často ovšem byl z ryze nacionalistických pohnutek ne vždy zcela objektivně kritizován a zatracován, což ovšem především vyplývá z toho, že žil v době plné ostrých národnostních konfliktů. Ale kdo byl vlastně Josef Taschek?

Josef Anton Adalbert Taschek se narodil dne 31. července 1857 v Českých Budějovicích, v Hroznové ulici čp. 10. Jeho otec, Anton Franz Taschek, byl významným obchodníkem a pocházel z českého rodu usedlého v Bernarticích na Písecku.

Matka Klara zase pocházela z českobudějovické měšťanské rodiny Knappů. Josef Taschek nejprve studoval na vyšší reálce v Č. Budějovicích a pak na technice ve Vídni. Odtud se do rodného města navrátíl roku 1878 a pracoval v obchodě svého otce. V osmdesátých letech minulého století podnikl naučnou cestu po Evropě, konkrétně delší dobu pobýval v Německu,

Nizozemí a Švédsku. Po návratu se v roce 1880 oženil s Marií Pastorovou, s níž měl celkem tři dcery - Marii provdanou Grafovou, Emmanuelu provdanou Rittovou a Klaru provdanou Stepenovou.

Brzy po definitivním usazení se v jihočeské metropoli se aktivně zapojil do veřejného života. Stal se postupně členem řady místních německých spolků, působil i v obchodní komoře, městské spořitelně, či v okresním zastupitelstvu. V roce 1884 byl jako náhradník zvolen členem městského výboru, již roku 1891 se stal vlivným náměstkem starosty. Plně nahradil ve vedení německé menšiny Wendelina Rzihu, rytíře von Mühlau a v německém táboře tak zaujal podobné místo jako advokát August Zátka v českém.

Dne 18. listopadu 1903 nahradil nemocného a starého Josefa Kneissla v úřadu starosty města. Taschek tehdy obdržel 32 hlasů z třiatřiceti ode-

vzdanych. Místní český, nacionálně orientovaný tisk při té příležitosti rozehrál velmi nevybíravou až nenávistnou protitaschkovskou kampaň. Avšak v období kdy stál v čele radnice, se podařilo i za jeho osobního přispění uskutečnit ve městě řadu prospěšných projektů. Tuto dobu ale dost nešťastně poznamenaly trvalé a škodlivé národnostní rozbroje, které mnoho důležitých věcí odsunuly do pozadí. Nacionální hledisko bohužel většinou vítězilo, jak na německé, tak i na české straně a nezaujatým rozumným argumentům se často nedopřávalo sluchu. Sám Taschek se spíše řadil k lidem, kteří se snažili v mezích možností o dohodu s opozičním táborem, přestože právě jeho jméno bývá ztotožňováno s německým nacionalismem.

V únoru 1914 bez protestů přijal několik let zpracovávaný model česko - německého vyrovnání ve městě, známý též jako českobudějovický pakt. Jednalo se o nastolení vyváženějších poměrů ve správě města a okresu, ve školství etc. mezi oběma zde žijícími národnostmi. Válka však znemožnila zavedení smlouvy do praxe.

Taschekova místní politická činnost skončila během bouřlivého října 1918. Tehdy prokázal dostatek prozíravosti a smyslu pro ústupky, a ačkoliv mu zákony nového československého státu umožňovaly nadále setrvat ve starostenském křesle, raději dne 30. října 1918 s celým městským výborem odstoupil, aby se předešlo možným násilnostem. Poté se stáhl z politického života do ústraní a ve městě se jeho aktivita omezovala spíše už jen na spolkovou činnost.

JUDr. August Zátka, ostatně Taschekův osobní přítel (ač se spolu při různých jednáních dokázali nejednou ostře pohádat a na mnohé měli oba zcela odlišné názory), pronesl na zasedání nově sestavené městské správní komise dne 7. listopadu 1918: "...Česká správa města je pevně rozhodnuta v poměru k druhé národnosti zachovávat tu míru, která byla dříve německou správou dodržována vůči české menšině obecního výboru. V letech 1906 až 1918 vyvíjela se činnost městské správy velmi klidně. Dělo se tak zásluhou smířlivosti obou národnostních skupin a podobně budou se záležitosti obecní správy vyvíjeti i nadále."

Taschek se na místní úrovni prosadil ještě roku 1921. Tehdy protestoval proti prohlášení Českých Budějovic za čistě české město. Tento akt národně - socialistického vedení radnice totiž zcela ignoroval nezanedbatelnou zdejší německou menšinu, jež by de facto nesměla ani používat svůj rodný jazyk, ačkoliv jí to zaručovala československá ústava. Současně toto opatření popíralo i někdejší sliby předsedy městské správní komise Augusta Zátky, kterého nové vedení radnice zcela vytlačilo z komunální politiky.

Taschekova aktivita se neomezovala pouze na město Budějovice, velmi důležité bylo jeho působení na Šumavě a v Pošumaví, kam také pravidelně jezdil do Mokré (Mugrau) u dnešní Černé v Pošumaví, kde vlastnil statek. Lze jmenovat založení Deutscher Böhmerwaldbundu, obnovení tradice pašijových her v Hořicích, atd. Nezanedbatelné je rovněž jeho působení na českém zemském sněmu (poslancem v letech 1893 - 1901), kde reprezentoval zájmy svého volebního obvodu Krumlov - Chvalšiny - Horní Planá. V roce 1929 ještě úspěšně kandidoval do senátu Národního shromáždění, ale mandátu se hned vzdal. Značně jej později znechutil nástup nacistů, neboť jejich zhoubná ideologie a agresivita byly liberálně orientovanému Taschekovi úplně cizí. Sami českobudějovičtí nacisté Josefa Tascheka za jeho umírněnost odsuzovali a s ohledem na jeho české předky jím pohrdali.

Poslední německý purkmistr Českých Budějovic, prý do posledních dnů čilý člověk, zemřel dne 29. ledna 1939 ve svém domě v Krajinské ulici čp. 21. Odešel v době, která už byla docela jiná, nežli jeho éra.

Dne 27. dubna 1999 vznikl právě v Českých Budějovicích Spolek Josefa Tascheka, který vyvíjí publikační, sběratelskou a osvětovou činnost v oblasti historie i současnosti Šumavy a také se věnuje životopisu a práci purkmistra Josefa Tascheka. Dne 17. 12. 1999 byl spolek zaregistrován u Ministerstva vnitra ČR. Jde o nezávislé zájmové sdružení, které se zabývá především dějinami Šumavy i celých jižních Čech. Odborníci ze Spolku Josefa Tascheka se věnují zpracovávání dějin obcí, historie domů a gruntů. Dále genealogii, heraldice a životopisům, zabývají se i historií české šlechty, dějinami jejích sídel a panství na základě studia archivních pramenů.

Na obrázku je Taschekova usedlost v Mokré (Mugrau). Fotografie z archivu autora.

